קפיזי שמכי פרסאי ונישלוק בחמרא ונשקייה ונימא לה קום מזוביך ואי לא לותבה אפרשת דרכים ולינקטה כסא דחמרא בידה וליתי איניש מאחורה וליבעתה ולימא לה קום מזוביך ואי לא ליתי בונא דכמונא ובונא דמוריקא ובונא דשבלילתא ונישלוק בחמרא ונשקייה ונימא לה קום מזוביך ואי לא ליתי שיתין שיעי דדנא ולשפיה ולימא לה קום מזוביך ואי לא ליתי [א]פשטינא ולישלוק בחמרא ולשפיה ונימא לה קום מזוביך ואי לא ליתי חרנוגא דהיגתא רומיתא וליקלי וליסבה בשחקי דכיתנא בקייטא ובשחקי דעמר גופנא בסיתוא ואי לא ליכרי שבע בירי וליקלי בהו שבישתא ילדה דערלה ולינקטה כסא דחמרא בידה ולוקמה מהא ולותבה אהא ולוקמה מהא ולותבה אהא ואכל חדא וחדא לימא לה קום מזוביך ואי לא לייתי סמידא וליסכה מפלגא לתתאי ולימא לה קום מזוביך ואי לא ליתי ביעתא דנעמיתא וליקלי וליסבה בשחקי דכיתנא בקייטא ובשחקי דעמר גופנא בסיתוא ואי לא ליפתח לה חביתא דחמרא לשמה ואי לא לנקיט שערתא דמשתכחת בכפותא דכודנא חיורא אי נקטה חד יומא פסקה תרי יומי ואי נקטה תרי יומי פסקה תלתא יומי ואי נקטה תלתא יומי פסקה לעולם: לירקונא תרין בשיכרא (א) ומעיקר ואי לא לייתי רישא דשיבוטא דמילחא ולישלוק בשיכרא ולישתי ואי לא לייתי [ב]מוניני דקמצי ואי ליכא מוניני דקמצי לייתי [ג]מוניני דנקירי וליעייליה לבי בני ולישפייה ואי ליכא בי בני לוקמיה בין תנורא לגודא אמר רבי יוחנן הרוצה שיחממנו יקנחנו בסדינו רב אחא בר יוסף חש ביה עבד ליה רב כהנא ואיתסי ואי לא ליתי תלתא קפיזי תמרי פרסייתא ותלתא קפיזי דקירא דנישתרופי ותלתא קפיזי אהלא תולענא ולישלוקינהו בשיכרא ולישתי ואי לא ליתי עילא בר חמרא וליגלח מציעתא דרישא ולישבוק ליה דמא מאפותיה ולותביה ארישיה וליזהר מעיניה דלא ליסמי להו ואי לא ליתי רישא דברחא דמנח בכיבשא ולישלוק בשיכרא ולישתי ואי לא ליתי דבר אחר חוטרנא וליקרעיה ולותביה אליביה ואי לא ליתי כרתי מכבתותא דמישרי ההוא טייעא דחש ביה אמר ליה לגינאי שקול גלימאי והב לי מישרא דכרתי יהיב ליה ואכלה א"ל אושלן גלימיך ואיגני ביה קלי איכרך גנא ביה כד איחמם וקם נפל פורתא פורתא מיניה: לירקונא תרין בשיכרא ומעיקר [א]ומי שרי והתניא [ב]מניין לסירוס באדם שהוא אסור ת"ל [1]ובארצכם לא תעשו בכם לא תעשו דברי ר' חנינא הני מילי היכא דקא מיכוין הכא מעצמו הוא דאמר ר' יוחנן [ג]הרוצה שיסרס תרנגול יטול כרבלתו ומסתרס מאליו והאמר רב אשי רמות רוחא הוא דנקיטא ליה אלא בסרים והאמר ר' חייא בר אבא אמר ר' יוחנן

הכל

קפיזי. כלי מחזיק ג' לוגין: **שמכי.** בצלים: **פרסאי.** גדולים הם: **קום מזוביך.** חדלי מזוביך כמו ויעמוד השמן (מלכים ב ד): **וליבעתה.** יבעתנה בלי ידיעתה פתאום: **בונא.** מלא אגרוף: **מוריקא.** כרכום: **שבלילתא.** תלתן פנגרי"ג: **שיעי דדנא.** מגופת חבית: **ולשייפיה.** לכשישורו במים: **פשטינא.** עשב שאינו גדל בקומה אלא הולך ופשט על גבי קרקע: **חרנוגא.** מין עשב הוא שגדל אצל הסיגים: **היגתא רומיתא.** מין הגא הוא שנקראת רומית: **וליסבה בשחקי דכיתנא.** יקחו אותו האפר בבלאי בגדי פשתן בקיץ: **דעמר גופנא.** קוטו"ן: **ליכרי שב בירי.** שבעה גומות: **שבישתא דערלה.** זמורות של כרם ילדה: **ולינקטה כסא דחמרא.** יאחוז כוס של יין בידה ותשב על הגומא: **ולוקמה מהא.** מעל גומא זו יושיבוה על זו ועל כל עמידה נימא לה קום מזוביך: **קמחא דסמידא.** קמח סולת: **וליסכה.** יסוכו אותה ממנו: **דנעמיתא.** בת היענה: **ליפתח לה חביתא דחמרא לשמה.** כלומר יין הרבה תשתה תמיד: **שערתא דמשתכח בכפותא דכודנא חיורתי.** שעורה הנמצאת בגללי פרדה לבנה: **אי נקטא.** לה בידה חד יומא פסקה מזובה תרי יומי. אית דגרס נקטה חדא נימא גרעין אחד: **לירקונא.** דאמרן לעיל[ד] קומא וגביא גילא וכורכמא תרי בשיכרא ומיעקר: **ואי לא.** דלית ליה. אי נמי עביד ולא אהני: **רישא דשיבוטא.** ראש דג ששמו שיבוטא: **דמילחא.** שהוא מלוח: **מוניני דקמצי.** ציר חגבים: **דנקירי.** מין עופות קטנים: **ולישייפיה.** ישפשפוהו בו: **בין תנור לגודא.** בין תנור לכותל במקום חם שיזיע ויצא החולי: **הרוצה שיחממנו.** לזה: **יקנחנו בסדינו.** יעטפנו בסדינו יפה או בסדין של חולה אחר של חולי זה: **עבד ליה רב כהנא.** רפואה זו של סדין: **קירא דנישתרופי.** שעוה הצפה ונוטפת מכוורת שנתמלאה ועודפת: **אהלא.** אלויי"ן: **תולענא.** אדום: **עילא בר חמרא.** עייר בן אתונות: **וליגלח.** החולה: **מציעתא דרישיה.** אמצעית ראשו: **ולישבוק ליה דמא מאפותיה.** יקיז לעייר ממצחו: **ולותביה ארישיה.** ישפך הדם על התגלחת: **וליזהר מעיניה.** שלא יכנס מדם זה בעיניו: **רישא דברחא.** של איל: **דמנח בכבשא.** כבוש בחומץ או בציר: **דבר אחר חוטרנא.** חזיר טלוא (ב) בחברבורות מנומר: **מכבתותא דמישרי.** מאמצע הערוגה שהם חריפים: **אושלן גלימיך.** השאילני הטלית: **ואיגני בה.** ואישן בה: **קלי.** מעט: **איכריך גנא.** נכרך בה וישן בה: **נפל פורתא פורתא.** קדחה הטלית מחום שריפת החולי שיצא עם הזיעה ונפלה חתיכות דקות: **ומי שרי.** לשתות כוס עיקרין: **לא תעשו.** קרי ביה לא תיעשו: **ומסתרס מאליו.** ואע"ג דסירוס אסור בידים: **והא אמר רב אשי.** דההוא לאו סירוס הוא אלא רמות רוחא נקיטא ליה לתרנגול ומשניטל הודו הוא מתאבל ואינו משמש אבל בסירוס אפילו ממילא אסור: **אלא בסרים.** הך דשרי למישתי כוס של עיקרין במי שהוא סרים כבר עסקינן:

הכל

והתניא מניין לסירוס (ג) **שהוא אסור.** וא"ת[א] אפילו לא אסור סירוס תיקשי ליה דליתסר משום פריה ורביה וכ"ת משום דהוי מצי לשנויי ביש לו בנים הא משמע בסוף הבא על יבמתו (יבמות דף סה:) גבי דביתהו דר' חייא דאי הוה מיפקדה אפריה ורביה לא הוה שתיא סמא דעקרתא אע"ג דהוי לה שתי נקבות ושני זכרים משום בבקר זרע [את] זרעך ולערב אל תנח ידך (קהלת יא) ונראה דלא שייך סירוס אוקי במסקנא לרבי יוחנן בן ברוקה דמחייב בפריה ורביה בעקרה וזקנה ולא מוקי ביש לה בנים ויש לומר דמסירוס ניחא ליה למפרך[ב] משום דאיכא למ"ד בפרק הבא על יבמתו (שם דף סא:) כיון דקיימא פריה ורביה תו לא צריך: **תלמוד** לומר **ובארצכם לא תעשו.** מכאן קא דריש והא דאמר בחגיגה (דף יד:) שאלו את בן זומא מהו לסרוסי כלבא אמר להו בארצכם לא תעשו כל שבארצכם לא תעשו התם נפקא לן מארץ כדמפרש בשאלתות דרב אחאי[ה] דהא חובת הגוף הוא מה לי בארץ מה לי בחו"ל אלא האי בארץ לכל אשר בארץ אתא והכא מכם דריש כדפי' ומה שמפרש בשאלתות[ו] דהא דאסר לשתות סמא דעקרתא היינו כרבי יהודה דאמר דבר שאין מתכוין אסור[ג] ואע"ג דקי"ל כר"ש דשרי[ד] היינו דוקא בשבת משום דבעינן מלאכת מחשבת אבל בכל התורה כולה סבירא לן כרבי יהודה[ה] ואין נראה לר"י דבכל התורה כולה קי"ל כר"ש דשרי כדמשמע לעיל בפ' המוציא (פא:) דאמרי' דרבי יוחנן סבר כסתם משנה דנזיר חופף ומפספס וכו' והיינו כרבי שמעון דשרי דבר שאינו מתכוין וכן משמע בפרק כל פסולי המוקדשין (בכורות דף לד.) דשמואל סבר כר"ש בכל התורה כולה דדבר שאין מתכוין שרי גבי המקיז דם בבכור דפסק שמואל התם כר"ש דשרי להקיז ופריך עד השתא לא אשמועינן שמואל דדבר שאין מתכוין מותר דאמר רב חייא בר אשי כו' ואי יש חילוק בין שבת לדעלמא[ו] איצטריך התם שפיר לפסוק כר"ש[ז] אע"ג דכבר אשמעינן דבשבת הלכה כר"ש[ח] והכא אתיא אפילו לר' שמעון[ט] דפסיק רישיה הוא דודאי יסתרס בשתיי' כוס עיקרין[י]:

להביא

עין משפט נר מצוה

לז א מיי' פט"ז מהלכות איסורי ביאה הל' יא סמג לאוין קכ טוש"ע אה"ע סי' ה סעיף יב:

לח ב מיי' שם הלכה י טוש"ע שם סעי' יא:

לט ג מיי' שם טוש"ע שם סעיף יג בהג"ה:

תורה אור השלם

1 וּמָעוּךְ וְכָתוּת וְנָתוּק וְכָרוּת לֹא תַקְרִיבוּ לַייָ וּבְאַרְצְכֶם לֹא תַעֲשׂוּ: ויקרא כב כד

מוסף תוספות

א. דמשמע לי' דאי הוה שרי סירוס באדם ניחא. תוס' הרא"ש. ב. אליבא דכולי עלמא. תוס' הרא"ש. ג. אבל לר"ש מותר כיון שאינו מתכוין לסירוס אלא לרפואה. תוס' הרא"ש. ד. דבר שאין מתכוין. תוס' הרא"ש. ה. דאמר דבר שאין מתכוין אסור. תוס' הרא"ש. ו. (ו)מאי קא פריך. תוס' הרא"ש. ז. אפי' בשאר מילי. רשב"א. ח. אלא ודאי אין חילוק בין שבת לשאר איסורין. תוס' הרא"ש. ט. דאע"ג דאינו מתכוין, מודה ר"ש בפסיק רישיה. תוס' הרא"ש. י. ואפ"ה קס"ד מעיקרא למישרא הואיל וממילא הוא, שלא אסרה תורה אלא כורת ונותק גיד או ביצים בידים ומסקינן דאפילו מימלא נמי אסור. חי' הר"ן.

מסורת הש"ס

א) [גיר' הערוך פשיטנא פי' עשב שאינו גס אלא רחב], ב) פי' ציר של ארבה ערוך, ג) [שאין בציר שום ארבה כלומר מנקורי' ערוך ערך מנוני], ד) [סוע"א], ה) [פרשת אמור סימן קה], ו) [שם],

הגהות הב"ח

(א) גמ' בשיכרא ומיעקר ואי לא: (ב) רש"י ד"ה דבר אחר וכו' טלוא. נ"ב טלוא תרגם אונקלוס רקועתא וכן הוא בב"ק דף קיח ע"ב: (ג) תוס' ד"ה והתניא מנין לסירוס **באדם** שהוא אסור:

לעזי רש"י

פנגרי"ג [פינגור"י]. גרגרנית חילבה (צמח).

קוטו"ן. כותנה.

אלויי"ן [אלואי"ן]. אלוי (צמח).